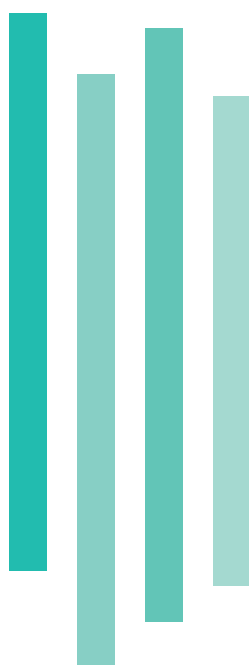

Via Universitària (2017-2019)

Ser estudiant universitari avui

Accés, condicions d'aprenentatge, expectatives
i retorns dels estudis universitaris

Dossier de premsa

Maig 2019

Xarxa Vives
d'universitats

Què és Via Universitària?

Via Universitària és un estudi que té com a objectiu conèixer les condicions de vida dels estudiants, les seves formes d'estudiar, la seva vinculació amb la universitat, els seus hàbits culturals, els condicionants econòmics, així com les seves expectatives, valors i creences en relació a l'educació superior.

La segona edició es duu a terme entre els anys 2017 i 2019 i ha enquestat a més de 40.000 estudiants de 20 universitats de la Xarxa Vives.

Via Universitària és un instrument per a la definició de polítiques d'equitat social i de gènere en el sistema universitari.

Fitxa tècnica de l'estudi

Impulsa	Xarxa Vives d'Universitats.
Universitats participants	* UAO, UA, UdA, UAB, UB, UCH, UdG, UIB, UIC, UJI, UdL, UMH, UOC, UPC, UPV, UPF, URL, URV, UV i UVic-UCC
Trajectòria	És la segona edició de l'estudi. La primera enquesta es va dur a terme l'any 2015 (projecte 14-16).
Població	Estudiants matriculats en els ensenyaments de grau i màster universitaris a les universitats participants.
Mostra	41.232 respostes (graus: 37.361; màsters: 3.871)
Mètode	Enquesta en línia
Període	De febrer a abril de 2018
Direcció científica i tècnica	Antonio Ariño (Universitat de València) Miquel Martínez (Universitat de Barcelona) Ramon Llopis (Universitat de València) Ernest Pons (Universitat de Barcelona) Anna Prades (direcció tècnica, AQU Catalunya)

* Universitat Abat Oliba CEU (UAO), Universitat d'Alacant (UA), Universitat d'Andorra (UdA), Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), Universitat de Barcelona (UB), Universitat CEU Cardenal Herrera (UCH), Universitat de Girona (UdG), Universitat de les Illes Balears (UIB), Universitat Internacional de Catalunya (UIC), Universitat Jaume I (UJI), Universitat de Lleida (UdL), Universitat Miguel Hernández d'Elx (UMH), Universitat Oberta de Catalunya (UOC), Universitat Politècnica de Catalunya (UPC), Universitat Politècnica de València (UPV), Universitat Pompeu Fabra (UPF), Universitat Ramon Llull (URL), Universitat Rovira i Virgili (URV), Universitat de València (UV), Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya (UVic)

Resultats

01. La universitat encara està lluny de l'equitat

02. Poder estudiar a la universitat depèn principalment del suport familiar

03. Les carreres reproduïxen les tasques de l'àmbit domèstic marcades pel gènere

04. Els estudiants tenen millors expectatives de futur que fa tres anys

05. Qui són i com són els estudiants universitaris

06. Només el 5% de les metodologies són innovadores, la revolució digital encara no ha arribat a les aules

07. L'estudiant universitari en l'Espai Europeu d'Educació Superior

08. Propostes de política universitària

01. La universitat encara està lluny de l'equitat

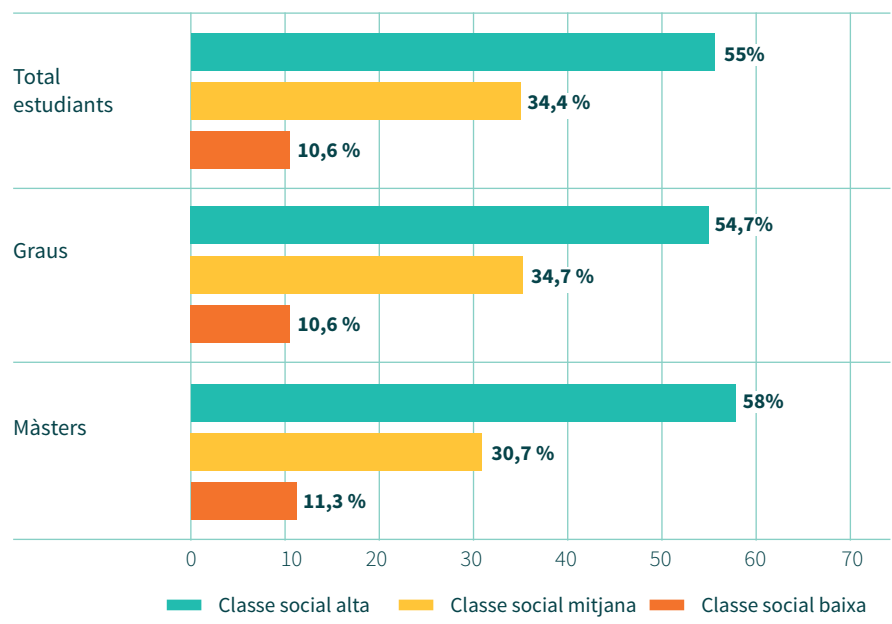
La classe social predominant a la universitat és la classe alta: el 55% als graus i el 58% als màsters

Mentre que un 40% de la població adulta té un nivell formatiu baix, a la universitat els fills de progenitors amb un nivell formatiu baix (NFF) només representen el 22%

Quan parlem d'equitat ens referim a si la universitat té la mateixa presència de les diferents classes socials que la societat en general. És a dir, si és un reflex proporcional de la societat.

La classe social predominant a la universitat és la classe alta: el 55% als graus i el 58% als màsters.

Classe social de l'estudiantat per nivells

La universitat s'allunya de l'equitat

Mentre que un 40% de la població adulta té un nivell formatiu baix segons l'INE 2018, a la universitat els fills de progenitors amb un nivell formatiu baix (NFF) només representen el 22%. Aquests estudiants estan més representats en les branques de Ciències Socials (26,4%) i Humanitats (25,3%) que no pas en Ciències (18%), Enginyeries (18,8%) i Titulacions Mixtes (3%), amb el risc de segregació per origen socioeconòmic que això comporta.

02. Poder estudiar a la universitat depèn principalment del suport familiar

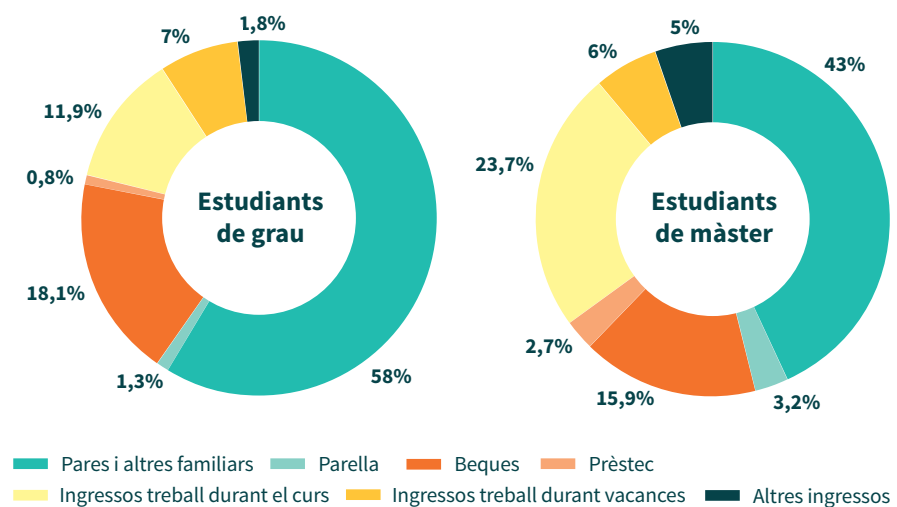
El 60% dels estudiants enquestats viuen a casa dels progenitors i finança els estudis universitaris amb els ingressos dels pares i mares

Els progenitors són els principals finançadors de les despeses dels estudis, tant en els graus (58%) com en els màsters (43%)

El 60% dels estudiants de grau viu a casa dels progenitors i finança els estudis universitaris amb els ingressos dels pares i mares

La universitat se sustenta pel suport familiar, és a dir, en un sistema en el que el pes fonamental de tots els costos d'estudiar recauen sobre les famílies dels i de les estudiants.

Pes de les diferents fonts d'ingressos en el finançament dels estudis universitaris.

Els progenitors són els principals finançadors de les despeses dels estudis, tant en els graus (58%) com en els màsters (43%)

- Quant a la resta de fonts de finançament, un 18% dels estudiants de grau es sufraguen les despeses dels estudis amb una beca, un 12% ho fa treballant durant el curs, i un 7% treballant durant les vacances.
- En el cas dels màsters, el pes de les fonts de finançament són semblants. L'economia familiar continua sent la principal font (43%), si bé els ingressos per treball tenen molta més importància (29,7% en total).

Per al 25% dels estudiants de grau, els ingressos familiars són l'única font de finançament amb la que afrontar les despeses derivades dels estudis universitaris

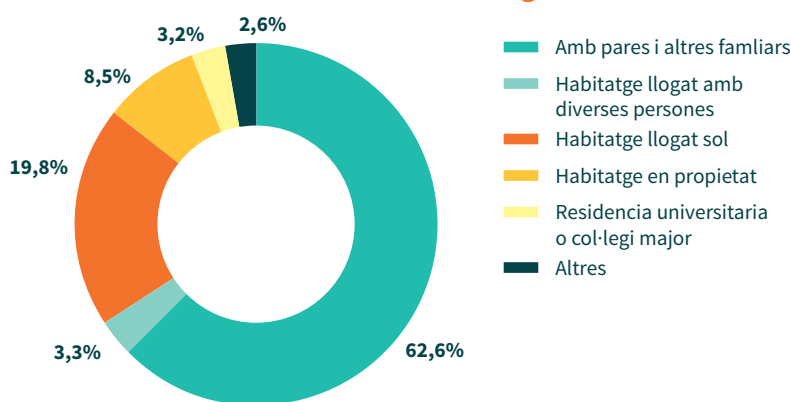
Mentre que 6 de cada 10 estudiants de grau viuen amb els pares, la mateixa proporció d'estudiants de màster s'ha emancipat de la llar familiar

Per al 25% dels estudiants de grau, els ingressos familiars són l'única font de finançament amb la que afrontar les despeses derivades dels estudis universitaris

El pes de l'economia familiar en el finançament dels estudis varia segons la classe social. Així, els estudiants de les llars de classe social alta poden confiar més en el sosteniment econòmic familiar a l'hora de finançar els estudis, sense haver de recórrer a fonts alternatives.

Les famílies immigrants tenen menys capacitat financera que les autòctones per a cobrir les despeses de l'educació universitària, una diferència particularment notable entre els estudiants de Titulacions Mixtes i les àrees d'Enginyeries i Ciències.

On viuen els estudiants universitaris de grau

El 63% dels estudiants de grau viuen a casa dels progenitors

Els estudiants universitaris de grau independitzats són un 35%: un 20% viu en un habitatge llogat amb diverses persones, un 9% en un habitatge llogat tot sol, un 3% en un habitatge de la seva propietat i un 3% en una residència universitària.

Els estudiants d'origen més acomodats accedeixen a residències universitàries en major proporció, i els d'origen menys afavorit a lloguers compartits amb altres estudiants.

El fort pes de la residència familiar encaixa amb un model de finançament dels estudis universitaris propi dels països del sud d'Europa i continentals, en el qual no s'espera de l'estudiant universitari que s'hagi emancipat de la llar familiar, raó per la qual les ajudes públiques són febles, i no sensibles a la cobertura de despeses d'allotjament o manutenció, com sí que passa als països nòrdics.

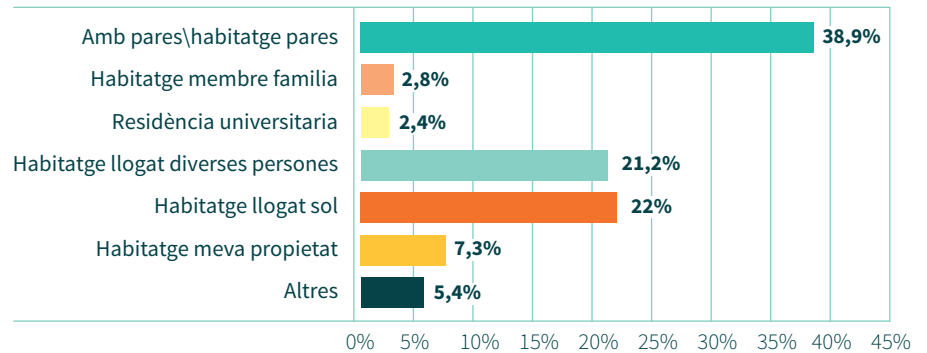
Tenint en compte els resultats d'Eurostudent 2018, la mitjana europea se situa en el 36%. Així, ens trobaríem en la situació d'Albània i Croàcia (51%), Geòrgia (65%) i Itàlia (69%) i en la situació contrària a la de la majoria de països inclosos en l'enquesta europea, en els que els estudiants viuen majoritàriament fora de casa dels progenitors. A Finlàndia viuen amb els pares el 4% dels estudiants, a Dinamarca el 8% i a Noruega el 9%.

Més de la meitat dels estudiants de grau (51,6%) compaginen feina i estudis, si bé el percentatge d'aquest grup s'ha reduït un 7% des de 2016

La formació del màster es consolida com una continuïtat directa dels graus i provoca un retard en l'emancipació

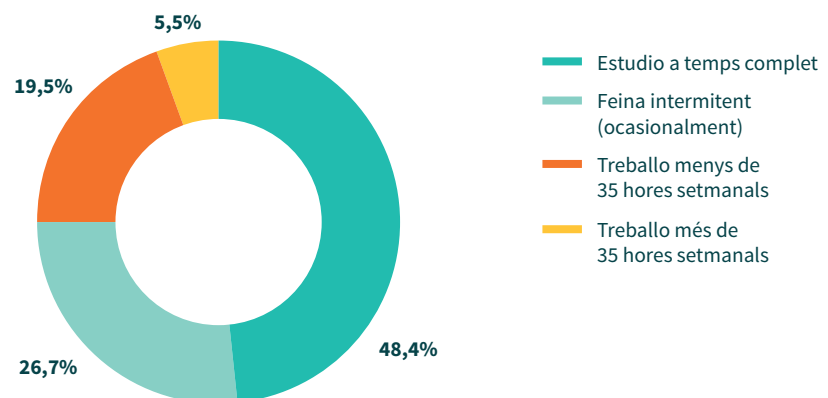
Mentre que 6 de cada 10 estudiants de grau viuen amb els pares, la mateixa proporció d'estudiants de màster s'ha emancipat de la llar familiar

Habitatge dels estudiants de màster

Els estudiants continuen compaginant feina i estudis per finançar les despeses de la universitat

Compaginació d'estudis i feina remunerada

Més de la meitat dels estudiants de grau (51,7%) compaginen feina i estudis, si bé el percentatge d'aquest grup s'ha reduït un 7% des de 2016

- 1 de cada 5 estudiants treballa a temps parcial
- 1 de cada 4 estudiants treballa ocasionalment
- Els estudiants que treballen a temps complet són només el 5,5%, un percentatge que ha caigut 10 punts en tres anys: al 2016 eren el 15,2%.

Els estudiants de grups socials menys afavorits depenen més de les beques i dels ingressos per treball durant el curs o les vacances

- 1 de cada 5 compagina els estudis amb una feina regular.
- Només per a la classe social mitjana i baixa els ingressos per treball durant el curs tenen alguna importància en el finançament dels estudis.

6 de cada 10 estudiants no rep cap beca

- Les beques són la segona font d'ingressos en importància.
- Tenen més importància per als immigrants de segona generació que per als nadius, una diferència que s'accentua en el cas dels estudiants d'Enginyeries i Ciències.

Els estudiants de grups socials menys afavorits depenen més de les beques i dels ingressos per treball durant el curs o les vacances

Els estudiants de classe social alta fan el doble de mobilitat internacional

Els préstecs són més freqüents entre estudiants de famílies més solvents econòmicament, que tenen més capacitat d'endeutament i d'assoliment d'un crèdit bancari

Els estudiants de classe social alta fan el doble de mobilitat internacional

- La proporció d'estudiants que participa en programes de mobilitat internacional és baixa: només un 8% cursa estudis a l'estranger durant la seva trajectòria universitària.
- Per a 9 de cada 10 estudiants les dificultats econòmiques són una barrera molt o bastant important a l'hora de cursar estudis a l'estranger.
- Els estudiants de classe social mitjana i baixa se situen per davall de la mitjana: un 4,7% i un 6% respectivament.
- Els estudiants de classe social alta són els que participen en programes de mobilitat internacional en major proporció, i ho fan gràcies sobretot al suport econòmic del progenitors (63%).

La formació del màster es consolida com una continuïtat directa dels graus i provoca un retard en l'emancipació

- Un 36% es dedica als estudis a temps complet, el que provoca un retard de l'emancipació (4 de cada 10 continua vivint a la llar familiar).

03. Les carreres reproduueixen les tasques de l'àmbit domèstic marcades pel gènere

Les dones són majoria a la universitat (62%) però la seva presència és encara minoritària en les Enginyeries (32%) i titulacions mixtes (44,6%)

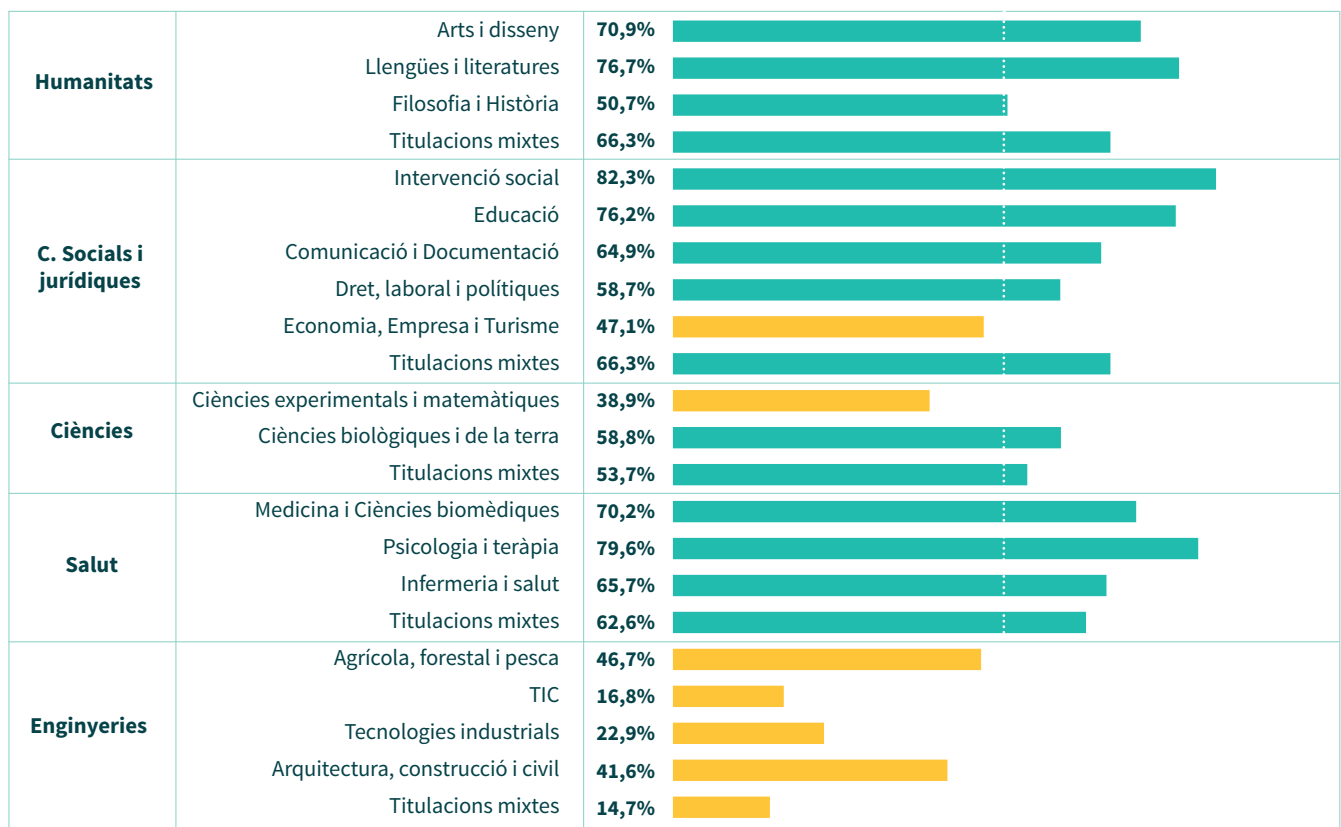
L'estructura universitària per sexe fa girar l'estructura social

- Les dones són majoria a la universitat (62%) però la seva presència és encara minoritària en les Enginyeries (32%) i titulacions mixtes (44,6%).

Les carreres reproduueixen les tasques de l'àmbit domèstic marcades pel gènere

- Les dones s'orienten cap a les àrees de salut i de cura, mentre que els homes cap a les que tenen a veure amb l'espai exterior de poder i de presa de decisions.
- Els àmbits de coneixement tradicionalment més masculinitzats tenen més oportunitats laborals, reconeixement i prestigi social.

Percentatge de dones en la matrícula universitària per subàmbits de coneixement

Majoria d'homes matriculats Majoria de dones matriculades

La dona està sobrecarregada de tasques respecte a l'home i la bretxa creix a mesura que augmenta l'edat

Com més edat, més perjudicada resulta la dona a l'hora d'exercir l'ofici d'estudianta

Les estudiantes s'esforcen molt més a respondre a les exigències acadèmiques, especialment en carreres masculinitzades, on són minoria

- En les titulacions masculinitzades les dones tenen una pitjor percepció de les capacitats pròpies i del reconeixement extern, el que constata l'anomenada "síndrome de la impostora".

Les dones són més disciplinades i constants en l'estudi

- La proporció de dones que mostra un nivell alt de dedicació a l'estudi (més de 40 hores setmanals) és superior a la dels homes: 40% front al 34%

La dona està sobrecarregada de tasques respecte a l'home i la bretxa creix a mesura que augmenta l'edat

- Elles inverteixen més temps en assistir a classe, estudiar, la cura d'altres, feines a casa i transport.
- Ells dediquen més temps al treball remunerat, aficions i vida social.

Transcurs d'una setmana lectiva normal

Hores mitjanes per gènere	Home	Dona	Bretxa de temps
Assistència a classe	19,83	20,80	0,97
Estudi	16,23	17,75	1,52
Treball remunerat	7,87	7,29	-0,58
Transport	5,14	5,52	0,37
Feines de casa	7,08	7,92	0,85
Cura d'altri (fills i filles, depenents)	1,31	1,63	0,31
Aficions i vida social	17,80	15,78	-2,02
Total	75,27	76,69	1,42

Com més edat, més perjudicada resulta la dona a l'hora d'exercir l'ofici d'estudianta

- Les càrregues familiars l'afecten en major mesura i perd més temps d'oci personal que l'home.
- Les dones disposen de 2 hores setmanals menys per a l'oci personal que els homes.

A l'hora de triar carrera, els motius són ben diferents segons es tracti d'un àmbit de coneixement masculinitzat o feminitzat

- Estudiar una titulació «perquè em condueix a una professió de prestigi o ben pagada» o «perquè té nombroses sortides professionals» són motivacions molt ben valorades en àmbits de coneixement molt masculinitzats i gens valorades en àmbits molt feminitzats.

Motius d'elecció d'estudis segons els àmbits de coneixement. Subàmbits molt masculinitzats

04. Els estudiants tenen millors expectatives de futur que fa tres anys

Els estudiants trien aquelles titulacions que es corresponen amb les seves aptituds (82%) i amb la professió que els agrada i volen exercir (80%). El 42,6% l'ha triada perquè considera que li condueix a una professió de prestigi o ben pagada.

Motius d'elecció de la titulació universitària

	Molt d'acord	D'acord	Indiferent	En desacord	Gens d'acord	Total
Perquè es correspon amb les meves aptituds	29,0%	53,1%	14,5%	2,7%	0,7%	100%
Perquè es correspon amb la professió que voldria exercir	44,6%	35,6%	13,7%	4,7%	1,5%	100%
Perquè proporciona una formació àmplia i polivalent	33,3%	43,2%	17,0%	5,2%	1,4%	100%
Perquè té nombroses sortides professionals	28,7%	34,6%	19,9%	11,4%	5,4%	100%
Per aconseguir un somni (era la que més m'agradava)	27,9%	29,4%	22,8%	12,1%	7,7%	100%
Perquè em condueix a una professió de prestigi o ben pagada	12,9%	29,7%	32,2%	15,8%	9,3%	100%
Perquè sense un títol universitari no es pot anar enlloc	18,0%	24,6%	22,6%	19,1%	15,8%	100%

L'expectativa d'ascens social a través dels estudis s'ha incrementat en 11 punts

Els estudiants tenen millors expectatives de futur que fa tres anys

- La majoria (54%) creu que els estudis li seran útils per a assegurar-se bons ingressos, al 2016 només ho considerava el 40%.
- 8 de cada 10 estudiants considera que els estudis que cursa li seran útils per a cultivar-se i aconseguir una feina interessant.
- 7 de cada 10 creuen a més que li seran útils per a contribuir a la millora de la societat i trobar una feina més bona o relacionada amb els estudis.
- La major part se sent integrat a la vida universitària (60%) i pensa que està ben preparat per a incorporar-se al món laboral-social i que la universitat l'ha ajudat força (68%).
- Malgrat que la participació en programes de mobilitat internacional és baixa (8%), la intenció de fer-ho en el futur ha augmentat en tres anys del 25 al 37%.

L'expectativa d'ascens social a través dels estudis s'ha incrementat en 11 punts

- El 36,4% confia en què els estudis li permetran assolir una posició social alta. Al 2016 només ho creia el 25%.

Expectatives futures en relació amb els estudis universitaris

	Molt fàcilment	Fàcilment	Indiferent	Difícilment	Molt difícilment	Total
Estudis seran útils per a cultivar-me i enriquir els meus coneixements	50,9%	35,3%	10,8%	2,4%	0,7%	100%
Estudis seran útils per a aconseguir feina interessant	41,6%	38,9%	14,4%	3,8%	1,3%	100%
Estudis seran útils per a contribuir a la millora de la societat	45,1%	31,5%	16,4%	5,3%	1,8%	100%
La formació em permetrà trobar feina relacionada amb estudis o una de millor	28,4%	42,7%	20,8%	5,8%	2,2%	100%
Estudis seran útils per a poder prendre les meves pròpies decisions a la feina	30,4%	38,5%	23,2%	6,0%	1,9%	100%
Estudis seran útils per a assegurar-me bons ingressos	19,3%	34,6%	30,4%	11,5%	4,1%	100%
Estudis seran útils per a posició social alta	11,7%	24,7%	37,0%	18,6%	8,0%	100%

La participació institucional i cultural de l'estudiantat és molt reduïda

El grau de satisfacció amb la universitat és moderat: un 58% valora la seva experiència universitària amb "entusiasme" i/o "acontentament sense més"

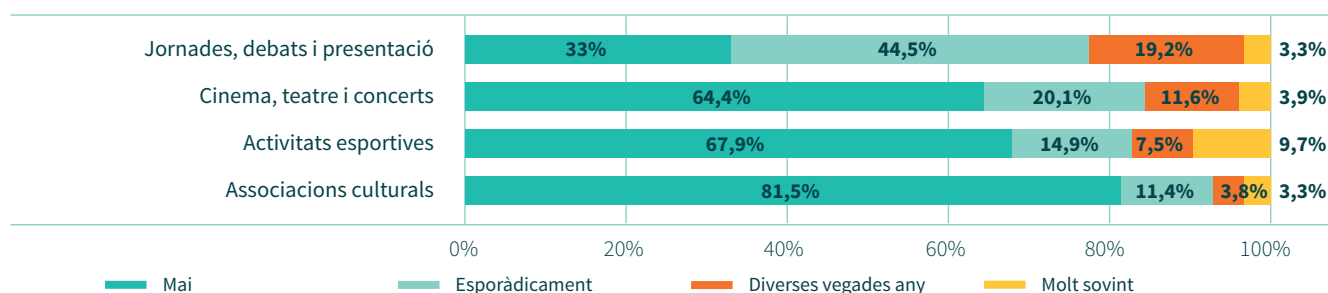
- 3 de cada 10 sent "una mica de decepció" i només 1 de cada 10 "molta decepció".

Tanmateix ...

La participació institucional i cultural de l'estudiantat és molt reduïda

- Un 80% dels estudiants de grau no ha participat mai en cap òrgan de gestió universitari i un 78% tampoc participa mai en assemblees o associacions
- Un 81,5% no ha participat mai en cap associació cultural, grup de teatre o musical. El 68% tampoc ho ha fet en activitats esportives, i un 64% no ha assistit al cinema, teatre i/o concerts universitaris.

Freqüència de participació en activitats culturals

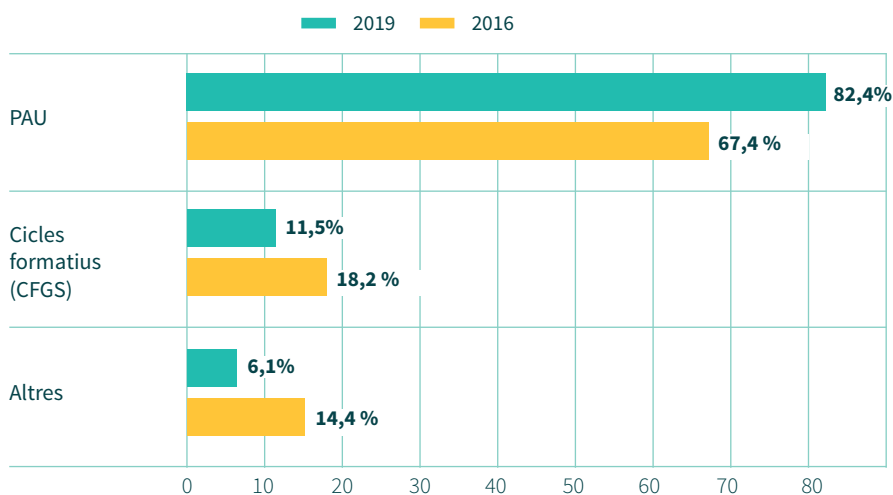
05. Qui són i com són els estudiants universitaris

El 82% dels estudiants accedeix mitjançant prova d'accés a la universitat, sense retard ni interrupcions en l'estudi

La via majoritària d'accés a la universitat continua sent la tradicional

- El 82% dels estudiants accedeix mitjançant prova d'accés a la universitat, sense retard ni interrupcions en l'estudi.
- Només 1 de cada 10 accedeix per vies alternatives com la formació professional.
- Mentre que la l'accés per via tradicional ha pujat un 15% en 3 anys, l'accés via cicles formatius (CFGs) ha caigut 7 punts percentuals.

Vies d'accés a la universitat. Comparativa 2016 i 2018

Facilitar l'accés dels estudiants de més edat, de classe social baixa, d'aquells que són fills d'estrangers i dels que arriben a través de cicles formatius diversificaria el perfil de l'estudiantat universitari i esdevindria un mecanisme d'equitat social.

Perfil de l'estudiantat universitari

	Progenitors estrangers	Edat	Femení	NFF Baix	Origen social baix	Nota d'accés	PAU	CFGs
Ciències	6,7%	21,4	59,9%	18,0%	8,0%	7,87	93,5%	3,6%
Ciències socials i jurídiques	9,5%	22,8	69,2%	26,4%	12,9%	7,05	78,6%	15,0%
Enginyeries	10,3%	22,4	32,0%	18,8%	9,1%	7,24	85,7%	9,8%
Humanitats	10,0%	23,5	73,4%	25,3%	11,9%	7,11	84,8%	4,9%
Salut	10,2%	22,6	75,8%	19,3%	8,4%	7,69	79,6%	13,1%
Titulacions mixtes	7,1%	21,0	44,6%	9,7%	3,0%	7,99	95,8%	2,5%
Total	9,6%	22,6	62,1%	22,3%	10,5%	7,32	82,4%	11,5%

Les interrupcions en els estudis segueixen molt vinculades a la manca d'equitat

Només 3 de cada 10 estudiants afirma que coneixia bé les característiques de la titulació quan va decidir cursar-la

Només un 8% han fet mobilitat internacional, tot i que un 37% pensa fer-ho

Un 82% de l'estudiantat no ha deixat mai de ser estudiant i no han interromput mai la seva trajectòria educativa

Les interrupcions en els estudis segueixen molt vinculades a la manca d'equitat i estan sobretot causades per condicionants socials, econòmics i laborals

- Els fills d'estrangers i membres de famílies amb un nivell formatiu baix són més vulnerables al retard en la consecució dels estudis universitaris.
- També aquells de més edat, els que accedeixen a la universitat amb notes baixes i els que estudien en modalitat virtual. I els estudiants d'Enginyeries, Arquitectures o Ciències Experimentals.
- La manca d'orientació prèvia a l'accés als estudis també explica les interrupcions: només 3 de cada 10 estudiants afirma que coneixia bé les característiques de la titulació quan va decidir cursar-la.

Només un 8% han fet mobilitat internacional, tot i que un 37% pensa fer-ho

Espanya és un dels països que té més estudiants en el programa Erasmus i un dels que ha experimentat un major creixement en les darreres dècades. Tot i això, els resultats de Via Universitària (2017-2019) mostren que només ha fet mobilitat internacional el 8% de l'estudiantat.

Per a 9 de cada 10 estudiants les dificultats econòmiques són una barrera molt o bastant important a l'hora de cursar estudis a l'estranger

Els estudiants de classe social alta fan el doble de mobilitat internacional (10%) que els de classe social baixa (4,7%). La classe social mitjana també està per davall; només el 6,3% dels estudiants cursa estudis a l'estranger. L'estada internacional ve finançada sobretot pels progenitors (63%), beques, ajuts i préstecs (19%) i finançament propi (16%).

06. Només el 5% de les metodologies són innovadores, la revolució digital encara no ha arribat a les aules

Metodologies tradicionals

Classe magistral, l'avaluació final i els exàmens escrits.

Metodologies actives

Participació més considerable de l'estudiant; elements com el treball en grup, l'avaluació contínua, etc.

Metodologies innovadores

Ludificació, cursos en línia oberts i massius (MOOC), la classe inversa (flipped classroom), etc.

Quan parlem de metodologies docents, distingim tres categories: tradicionals, actives i innovadores.

Només en un 5% de les assignatures s'apliquen metodologies innovadores, tot i que hi ha diferències entre les titulacions

- En un 35% de les assignatures s'apliquen metodologies actives i només en el 5% metodologies innovadores.
- Tanmateix, el procés de renovació pedagògica va a ritmes diferents segons titulació. Mentre que les titulacions de l'àmbit de les Ciències apliquen en major mesura metodologies tradicionals, en l'àmbit de les Ciències Socials les metodologies actives i innovadores presenten percentatges més alts.

Metodologies docents

— Tradicionals — Actives — Innovadores

Titulació	Tradicionals	Actives	Innovadores
Humanitats	58,0%	36,1%	4,7%
C. Socials i jurídiques	55,8%	37,2%	6,1%
Ciències	69,3%	26,9%	2,8%
Salut	65,3%	29,0%	4,5%
Enginyeries	57,8%	35,6%	5,8%
Total	59,7%	34,0%	5,3%

Els estudiants valoren més positivament els exercicis i les activitats pràctiques en detriment de la classe magistral

La selecció de la metodologia docent condiona i incideix clarament en el procés d'aprenentatge que segueixen els estudiants i les seves actituds

Quan predomina la metodologia tradicional és més freqüent que l'estudiant es limiti a fer allò que es considera imprescindible per superar l'assignatura. En canvi, el predomini de la metodologia activa impulsa els estudiants a consultar llibres i altres materials. Sembla que és la metodologia la que incideix en l'estil d'aprenentatge i no al revés.

Els estudiants valoren més positivament els exercicis i les activitats pràctiques en detriment de la classe magistral.

També valoren millor l'avaluació contínua i el treball individual que l'examen o el treball en grup.

07 • L'estudiant universitari en l'Espai Europeu d'Educació Superior

La universitat continua augmentant la diversitat

En relació amb l'equitat, es constata que la institució encara té un camí llarg per recórrer

La revolució digital encara no ha arribat a les aules universitàries, atès que només el 5% de les metodologies són innovadores

Via Universitària (2017-2019) es desenvolupa en un context que es diferencia del projecte inicial (2014-2016) principalment en tres aspectes. **En primer lloc, en què els estudiants entrevistats s'ubiquen en titulacions que ja responen totalment al marc legal derivat de la implantació de l'Espai Europeu d'Educació Superior.** Ara bé, malgrat la implantació legal, diversos aspectes relacionats amb la filosofia de col·locar els estudiants en el centre dels plans d'estudis i de la vida de les institucions estan encara per desenvolupar. Això és així amb els canvis cap a metodologies actives, la presa en consideració dels estudiants a temps parcial i l'oferta de vies alternatives al llarg de la vida o els sistemes de reconeixement per a les competències obtingudes fora de la universitat.

Un segon aspecte té a veure amb la prolongació de les conseqüències greus de la Gran Recessió sobre les desigualtats socials. Les dades de totes les institucions dedicades a estudiar el fenomen, inclús el Banc d'Espanya, mostren que la sortida a la crisi (si és que ja es pot parlar d'un fet consolidat) s'ha produït a costa de la precarització d'àmplies capes socials i la reducció de les rendes de les classes mitjanes. Quin ha estat l'impacte directe i indirecte sobre les oportunitats d'estudiar a la Universitat? És una pregunta difícil d'abordar i que no s'ha tractat amb evidència rigorosa fins ara.

Ara bé, **un tercer element de context relacionat amb l'anterior es troba en les polítiques universitàries** i, en concret, amb els efectes del conegut com a Decreto Wert (2012) en el context espanyol sobre les condicions d'accés, atesa la reducció de les prestacions per als estudiants de les universitats. En aquest sentit, i de la mateixa manera que ocorria amb Via Universitària 2014-2016, factors com el nivell educatiu i l'ocupació dels progenitors continuen impactant en la composició de la matrícula universitària.

L'anàlisi dels resultats que ha aportat l'enquesta Via Universitària 2017-2019 s'ha fet des de tres perspectives. D'una banda, atenent a la diversitat que, a partir dels canvis que es produeixen a la universitat, resulta un element clau per entendre la realitat dels estudiants. D'una altra, l'equitat, que es configura com un factor essencial per entendre les dificultats que hi ha d'assegurar la igualtat d'oportunitats esmentada. I, en tercer lloc, en aquesta segona onada de l'enquesta s'ha volgut abordar aspectes relacionats amb les metodologies d'ensenyament i aprenentatge per fer una mirada a la qualitat. En base a aquests tres eixos, les conclusions es poden sintetitzar en tres idees:

- D'una banda, que a la universitat continua augmentant la diversitat.
- D'una altra, i en relació amb l'equitat, es constata que la institució encara té un camí llarg per recórrer.
- I, finalment, dins de la diversitat detectada, es constata que la revolució digital encara no ha arribat a les aules universitàries, atès que només el 5% de les metodologies són innovadores.

08. Propostes de política universitària

-
- A** L'objectiu d'intervenció política s'hauria d'adreçar a **l'accés equitatiu dels diversos perfils socials i l'eficiència en el progrés i la compleció dels graus dels estudiants que provenen d'aquests perfils minoritaris** (estudiants d'origen social baix, fills de pares estrangers i estudiants de més edat; qui entra amb notes més baixes, qui ha reprès l'itinerari formatiu després d'alguna interrupció i qui estudia en determinades àrees com Enginyeries, Arquitectura o Ciències Experimentals).
-
- B** La introducció de polítiques compensatòries o d'acompanyament podrien contribuir a **pal·liar la segregació horitzontal causada pel risc associat als graus més difícils d'assolir** (que fa que la població amb menys recursos econòmics, familiars, de temps o acadèmics se n'allunyi).
-
- C** Caldria valorar una **flexibilització del règim de permanència, del ritme de progrés i, fins i tot, de les metodologies d'avaluació** per a determinats col·lectius amb condicions més dificultoses.
-
- D** S'hauria d'**enfortir la flexibilització curricular i de calendari acadèmic a les universitats** atesa la relativa major importància del treball durant el curs o durant les vacances entre els estudiants d'origen menys afavorit.
-
- E** S'hauria d'introduir la problemàtica de la **conciliació en la població estudiantil, afavorint la flexibilitat** per a persones amb responsabilitats familiars i la prolongació d'estudis al llarg de tota la vida.
-
- F** Caldria millorar **l'accés dels grups socials menys afavorits** a totes les fonts de finançament alternatives a l'economia familiar.
-
- G** S'hauria de modular el sistema de **beques i taxes universitàries perquè s'ajusti més bé a les diferències per nivell socioeconòmic dels estudiants** i sigui sensible a l'esforç econòmic més gran que suposa la tria d'algunes carreres o camps d'estudi.
-
- H** Caldria reforçar els processos de renovació metodològica per **avançar en una aplicació més considerable de metodologies actives i innovadores**.
-
- I** S'hauria d'avançar cap a un major equilibri en la matrícula de les titulacions més feminitzades i masculinitzades, mitjançant la **visibilització de models masculins i femenins que trenquin els estereotips de gènere**, o un major suport a les persones que s'aventuren en estudis en què el seu sexe és minoritari.
-
- J** A escala curricular, hauria d'haver-hi una aposta decisiva per **transversalitzar la perspectiva de gènere en la docència de totes les àrees de coneixement**, especialment en les que formen les futures generacions de docents, mitjançant la revisió dels continguts docents per tal d'incorporar-hi l'impacte de gènere, l'afavoriment d'entorns d'aprenentatge inclusius, la incorporació de referències bibliogràfiques equilibrades per sexe, etc.

Xarxa Vives d'universitats

Universitat Abat Oliba CEU. Universitat d'Alacant. Universitat d'Andorra. Universitat Autònoma de Barcelona. Universitat de Barcelona. Universitat de Girona. Universitat de les Illes Balears. Universitat Internacional de Catalunya. Universitat Jaume I. Universitat de Lleida. Universitat Miguel Hernández d'Elx. Universitat Oberta de Catalunya. Universitat de Perpinyà Via Domitia. Universitat Politècnica de Catalunya. Universitat Politècnica de València. Universitat Pompeu Fabra. Universitat Ramon Llull. Universitat Rovira i Virgili. Universitat de Sàsser. Universitat de València. Universitat de Vic · Universitat Central de Catalunya.

Amb la col·laboració de:

